

LUONTOSelvitys KOILLISRANNAN ALUEELLE ÄÄNEKOSKI

2024

Latvasilmu osk
Kestävän kehityksen tuottajat

Sisältö

1	Tausta ja tavoitteet.....	2
2	Aineistot.....	2
3	Maastotyöt ja menetelmät	3
3.1	Maastotöiden aikataulu ja toteutus.....	3
3.2	Kasvillisuus ja luontotyyppiselvitys.....	3
3.3	Liito-oravaselvitys.....	3
3.4	Muut direktiivilajit	3
3.5	Linnustonselvitys	3
4	Luontokohteiden arvottamisen kriteerit ja arvoluokitus.....	3
5	Tulokset	5
5.1	Pintavedet ja pohjavedet	5
5.2	Maaperä ja geologiset aluevaraukset	5
5.3	Luonnonsuojelun alueet	5
5.4	Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitys	6
5.5	Liito-orava	13
5.6	Viitasammakko ja sudenkorennot	14
5.7	Pesimälinnusto	14
5.8	Lepakot	15
6	Johtopäätökset	15
7	Viitteet	16

Työn tilaaja: Äänekosken kaupunki / Carita Kosonen

Selvityksen laatija: Tuomo Pihlaja, Latvasilmu osk

Kuvien © Tuomo Pihlaja

Pohjakarttojen © MML 10/2024

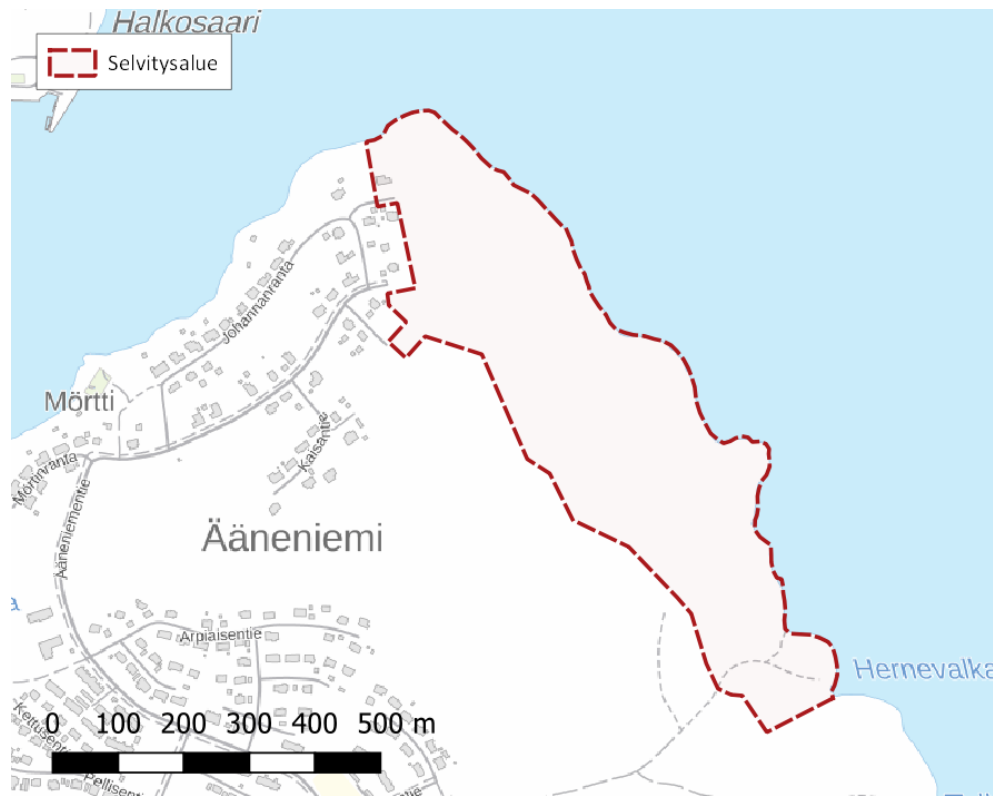
Raportin päiväys: 31.10.2024

1 Tausta ja tavoitteet

Toimeksiantona oli maankäytön suunnittelua tukevan asemakaavoitustasoisen luontoselvityksen tekeminen Äänekosken Ääneniemen Koillisrannan alueelle.

Selvitysalue on laajuudeltaan noin 22 ha käsittäen noin 1300 metriä Ääneselän rantaviivaa.

Selvityksen maastotyöt tehtiin touko-kesäkuussa 2024. Maastotyöt suoritti FM biologi Tuomo Pihlaja Latvasilmu osk:sta. Raportin laati Tuomo Pihlaja.

Kuva 1. Selvitysalueen raja.

2 Aineistot

Selvityksessä hyödynnettiin seuraavia tausta-aineistoja:

- Peruskartta ja ortoilmakuvat (MML)
- Kallio- ja maaperäkartat (GTK)
- Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistot (Latauspalvelu LAPIO)
- Valtakunnan metsien inventoinnin vapaa paikkatietoaineisto (LUKE aineistonlatauspalvelu)
- Tiedot erityisen tärkeistä elinympäristöistä ja metsäkuvioista (Metsäkeskuksen avoin data)
- Laji.fi palvelun tiedot suojelullisesti merkittävistä lajeista (LUOMUS) – alueelta ei ollut lainkaan havaintoja
- Hiskinmäen asemakaava-alueen liito-oravaselvitys (Ramboll 2020)
- Ääneniemen koillisrannan asemakaavan luontoselvitys (Ala-Risku 2014)

- Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvitys (SKOY 2006)

3 Maastotyöt ja menetelmät

3.1 Maastotöiden aikataulu ja toteutus

Maastotyöt suoritettiin 4.5.2024 ja 12.6.2024 välisenä aikana. Selvityksissä noudatettiin lajiryhmäkohtaisia ohjeistuksia oikeista inventointiajankohdista huomioiden kevään ja kesän etenemisen olosuhteet.

3.2 Kasvillisuus ja luontotyyppiselvitys

Selvitysalueen arvokkaat luontotyyppit selvitettiin 12.6.2024. Selvitysalueen kaikki kasvillisuuskuviot käveltiin läpi. Luontotyyppit ja merkittävien kasvilajien esiintymät rajattiin maastossa paikkatiedoksi. Kasvilajeista huomioitiin erityisesti direktiivilajit, rauhoitetut, erityissuojellut ja Suomen kansainväliset vastuulajit ja muuten harvinaiset lajit.

3.3 Liito-oravaselvitys

Liito-oravaselvitys toteutettiin papanakartoituksena 4.5.2024. Lajin esiintymisen kartoittamisessa käytetyt talviset ja keväiset papanat olivat selvityshetkellä hyvin havaittavissa. Kartoituksessa noudatettiin Suomen ympäristö 1/2017 julkaisun ohjeistusta (*Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt*).

Maastossa tarkistettiin kaikki liito-oravalle soveliaat elinympäristöt, joita ovat muun muassa varttuneet kuusimetsät ja kuusivaltaiset sekametsät, varttuneet lehtimetsät, metsäiset joen- ja puronvarret, rannat sekä pellonreunushaavikot. Kartoitettavilta kohteilta tarkastettiin haaparyhmät, nuoret haavikot (runkojen läpimitta vähintään 10 cm), järeät tervalepät, koivut sekä järeähköt ja järeät kuuset. Kartoitettavien kohteiden ennakkotunnistuksessa käytettiin apuna puusto- ja kasvupaikkatietoja. Lisäksi maastotyössä tehtiin lisätarkistuksia sovelialta näyttävillä kohteilla.

Maastossa liito-oravan reviiripuun tunnistaminen tapahtui puun tyvelle kertyneiden papanoiden perusteella. Papanoiden tuoreus ja määrä arvioitiin silmämääräisesti. Puulaji ja sen järeys kirjattiin ylös. Papanapuiden lisäksi havainnoitiin liito-oravalle pesäpaikaksi sopivia kolopuita, pönttöjä ja risupesä. Papanan-, risupesä- ja kolopuiden sijainti tallennettiin paikkatiedoksi.

3.4 Muut direktiivilajit

Muiden luontodirektiivin liitteen IVa lajien mahdollisuutta arvioitiin niille sopivien elinympäristöjen esiintymisen perusteella. Näitä lajeja olivat erityisesti viitasammakko, direktiivin sudenkorentolajit ja lepakot.

3.5 Linnustoselvitys

Linnustokartoitus tehtiin muiden selvitysten yhteydessä 4.5.2024 ja 12.6.2024. Selvityksessä havaittu mahdollisesti huomionarvoinen pesimälajisto kirjattiin ylös ja lajiston sijoittuminen tallennettiin paikkatiedoksi. Selvityksessä etsittiin myös suurten petolintujen mahdollisia pesäpuita.

4 Luontokohteiden arvottamisen kriteerit ja arvoluokitus

Arvottamisessa selvityksessä tunnistetut luonoltaan merkittävät kohteet sijoitetaan arvoluokkiin luonnonarvoihin perustuvien kriteerien pohjalta. Käytettyjä kriteerejä ovat:

- **Uhanalaisten lajien esiintymät**

Suomessa uhanalaisten ja alueellisesti uhanalaisten lajien luokittelu perustuu kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) kehittämään uhanalaisuusluokitukseen. Viimeisin luokitus on vuodelta 2019 (Hyvärinen et al. 2019). Silmälläpidettävät lajit eivät ole uhanalaisia, mutta nekin suositellaan huomioimaan. Osa uhanalaisista lajeista on luonnonsuojeluasetuksessa määritelty erityisesti suojeltaviksi lajeiksi, joiden tärkeät esiintymispaikat voidaan suojella luonnonsuojelulain nojalla (77 §).

- **EU:n luontodirektiivin liitteissä IV a ja IV b mainittujen lajien esiintymät**

Luontodirektiivin liitteessä IV a mainitut eläinlajit ja liitteessä IV b mainitut kasvilajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja. Tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa luonnonsuojelulain nojalla hävittää eikä heikentää (78 §).

- **Luonnonsuojelulain suojeltujen luontotyyppien esiintymät**

Luonnonsuojelulain luontotyyppisuojaus koskee sellaisia laissa lueteltuihin luontotyyppisiin (64 §) kuuluvia alueita, jotka ovat luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia, ja jotka on suojellun luontotyyppin säilymiselle tärkeitä. Lisäksi muutamia harvinaisia ja uhanalaisia luontotyyppisiä ei saa hävittää eikä heikentää (65 §).

- **Uhanalaisten luontotyyppien esiintymät**

Luontotyyppien uhanalaisuusluokitus perustuu vuonna 2018 tehtyyn arviointiin (Kontula & Raunio 2018a). Selvitysalue kuuluu alueellisessa jaottelussa Etelä-Suomeen. Silmälläpidettävät luontotyypit eivät ole uhanalaisia, mutta nekin suositellaan huomioimaan.

- **Vesilain suojeltavien luontotyyppien esiintymät**

Vesilain (Luku 2, 11 §) mukaisten luonnontilaisten kohteiden (esimerkiksi lähteet, norot, pienet lammet) muuttaminen tai heikentäminen vaatii vesilain mukaisen lupamenettelyn. Lisäksi (Luku 3, 2 §) luvanvaraisia ovat hankkeet, jotka aiheuttavat luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista, melkoisesti vähentävät luonnon kauneutta tai vaarantavat puron uoman luonnontilan säilymisen.

- **Ennalta tunnetut arvokkaat luontokohteet**

Huomioitavia kohteita ovat luonnollisesti jo aiemmin tunnistetut ja mahdollisesti suojellut alueet. Näitä ovat erityisesti luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -verkoston alueet. Muita huomioitavia alueita ovat valtakunnallisissa selvityksissä arvokkaiksi arvioidut geologiset alueet kuten kalliot, kivikot, moreenimuodostumat ja tuuli- ja rantamuodostumat sekä pohjavesialueet, joilla on pohjavedestä suoraan riippuvaisia pintavesi- tai maaekosysteemejä. Merkittäviä ovat myös linnustolle erityisen tärkeiksi tunnistetut IBA-, FINIBA- ja MAALI-alueet.

- **Muut arvokkaat kohteet**

Muita huomioitavia kohteita voivat olla esimerkiksi harvinaisten lajien esiintymät tai METSO-ohjelman kohteiden valintakriteeristön täyttävät kohteet.

Edellä olevien kriteerien perusteella kohteet on arvotettu oppaan *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi* (Mäkelä & Salo 2023) ohjeistuksen mukaan. Arvottamisen

täydentäviä kriteerejä ovat luontotyyppi- tai lajiesiintymien merkittävyys ja niiden muodostamat kokonaisuudet. Kohteiden arvoluokitus on:

- **luokka 1:** Lainsäädännöllä turvatut kohteet
- **luokka 2:** Erityisen tärkeät kohteet
- **luokka 3:** Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
- **luokka 4:** Monimuotoisuutta tukevat kohteet

5 Tulokset

5.1 Pintavedet ja pohjavedet

Selvitysalueeseen kuuluu noin 1.3 kilometriä Ääneselän rantaviivaa. Ranta on rakentamatonta. Rantatyyppi on melko nopeasti syvenevä ja kasvillisuudeltaan niukka. Harvalti kasvaa järviruokoa. Rantaviivassa on laajalti kallioisuutta ja lohkareita.

Alueella ei ole merkittäviä pienvesiä.

Kuva 2. Ääneselän rantaa.

Selvitysalue ei kuulu pohjavesialueisiin. Lähin Kovalanniemen pohjavesialue on noin 700 metrin etäisyydellä. Alueelta tunnistettiin yksi karttoihin merkitsemätön lähde ja yksi tihkupinta, jotka on kuvattu arvokkaiden luontokohteiden yhteydessä.

5.2 Maaperä ja geologiset aluevaraukset

Maaperä on kaava-alueen pohjoisosassa kalliomaata ja eteläosassa sekalajitteista moreenia. Kallioerä on porfyyristä graniittia ja kvartsimontsoiittia.

Alueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisissa inventoinneissa tunnistettuja arvokkaita kallio- tai kivikkoalueita, tuuli- tai rantamuodostumia tai arvokkaita moreenimuodostumia.

5.3 Luonnonsuojelun alueet

Selvitysalueella sen välittömällä lähialueella ei ole luonnonsuojelualueita, luonnonsuojeluohjelmien alueita tai Natura-ohjelman alueita. Lähin Kanta-Mannilan

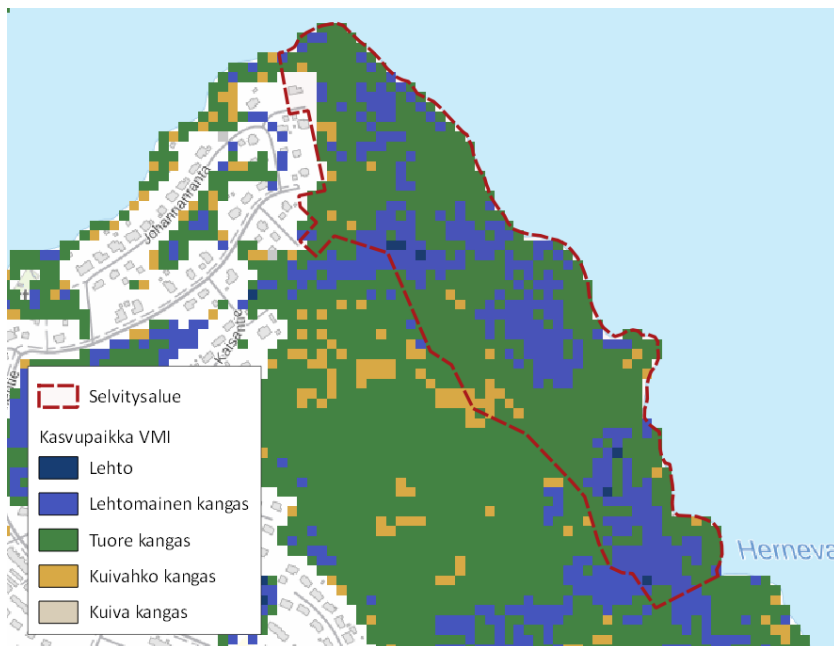
(YSA257589) luonnonsuojelualue sijoittuu noin 800 metrin etäisyydelle ja Natura-alueet yli 6 kilometrin päähän.

5.4 Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitys

Selvitysalue koostuu Ääneniemen koilliseen viettävästä rinnealueesta. Alue on kokonaisuudessaan metsätalousmaata ja varsin puustoinen. Paikoin rinne on louhikkoista. Tyypillisiä ovat varttuneet havupuuvaltaiset kasvatusmetsät. Metsiä on hoidettu aktiivisesti ja harvennettu, eikä erityisen runsaasti lahoppuuta esiinny. Vallitseva kasvupaikka on tuore kangas (MT). Rinteen yläosissa on myös kuivahkoa kangasta (VT). Laikuittain on pääosin pienialaisia rehevämpiä kasvupaikkoja. Alueella on Äänekosken alueelle tyypillisesti myös vaateliaampaa lehtolajistoa siellä täällä kangasmetsien peruslajiston joukossa.

Kuva 3. Selvitysalueen ortoilmakuva.

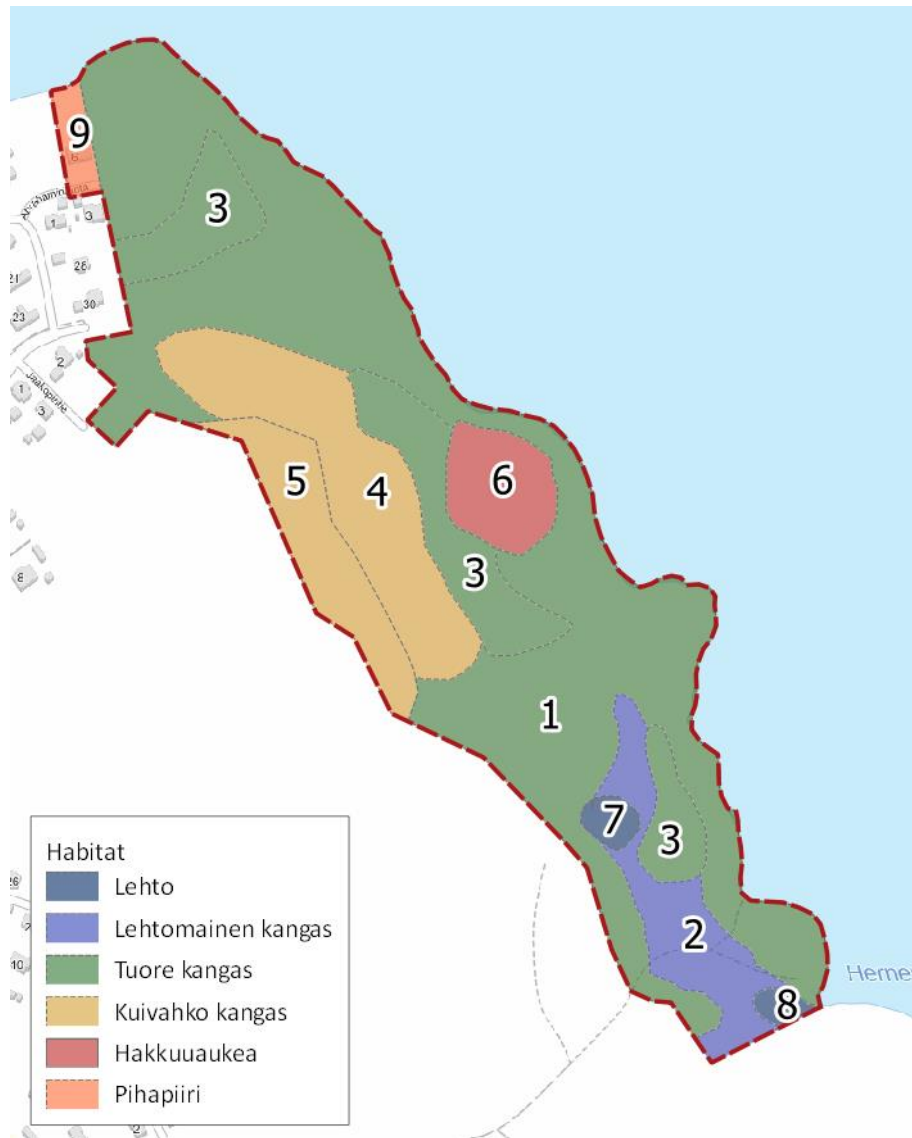

Kuva 4. Selvitysalueen kasvupaikat (VMI-aineisto).

Selvitysalue melko jyrkästi ja korkealle nousevana alueena Ääneselän maisemassa selvästi erottuva rantajakso. Maisemallisia arvoja on etenkin niemen selvitysalueen pohjoisosan osin kallioisella rannalla. Tämä rantaosuus sijoittuu ilmakuvassa selvästi näkyvästä hakkuuaukosta pohjoiseen.

Alueelta ei ole tiedossa aiempia havaintoja huomionarvoisista kasvilajeista tai metsälain erityisistä elinympäristöistä. Hernevalkaman alueelta on tunnistettu aiemmissa selvityksissä lehto- ja norokohde.

Alueen kasvupaikat on esitelty seuraavassa kuvan 5 kartan mukaisesti numeroituna.

Kuva 5. Selvitysalueen kuviokartta.

Kuvio 1. Pääosan alueesta muodostava varttuneen ja varttuvan havupuuvaltaisen metsäalue. Kasvupaikka on valtaosin tuoretta kangasta (MT) vaihtuen välillä kuivahkoksi kankaaksi (VT). Mänty on puuston valtalajina, mutta kuviolla on myös kuusivaltaisia laikkuja. Haapaa on melko niukalti, vain muutamain paikoin. Tyyppilajistoa ovat mustikka, puolukka ja metsätähti. Keskiosassa ylärinteessä on laikuittain myös kuvien lehtojen piirteitä ja lajistossa esimerkiksi kieloa, kevätlinnunhernettä, lillukkaa ja kultapiiskua.

Kuva 6. Kuviolla 1 tyypillistä rinnemetsää.

Kuva 7. Harvennettua männikköä kuviolla 1 selvitysalueen keskiosassa rannassa sijaitsevan pienen nyppylän alueella.

Kuvio 2. Selvitysalueen eteläosan varttuneen ja varttuvan metsän alue. Kasvupaikka on pääosin lehtomaista kangasta (OMT). Puusto on melko monotonista ja talousmetsänä hoidettua kuusikkoa. Tyyppilajistoa ovat mustikka, oravanmarja, käenkaali, ahomansikka ja harvakseltaan myös mustakonnanmarja. Kuvion pohjoisosassa on harvempaa ja puustossa on myös mäntyä ja koivua.

Kuva 8. Eteläosan varttuvaa kuusikkoa kuviolla 2.

Kuvio 3. Kolmessa osassa sijaitsevia tiheitä nuorempia kuusivaltaisia taimikoita ja nuoria kasvatusmetsiä. Kasvupaikka on pääosin tuoretta kangasta (MT) ja lehtomaista kangasta (OMT). Kasvillisuudessa tyypillisiä ovat metsäalvejuuri, käenkaali, oravanmarja ja metsäimarre.

Kuvio 4. Ylärinteeseen sijoittuva varttuneen männikön kuivahkon kankaan (VT) kuvio. Metsäpohjassa runsaita ovat mustikka ja puolukka, muu lajisto on niukkaa. Alikasvoksena on kuusta ja katajaa.

Kuva 9. Kuvion 4 männikköä.

Kuvio 5. Puustoltaan nuori ja tiheä kuivahkon kankaan (VT) mänty- ja koivuvaltainen kuvio ylärinteessä.

Kuvio 6. Melko tuoreeltaan avohakattu lähinnä lehtomaista kangasta (OMT) oleva taimikkokuvio. Metsäpohjassa on kostetutta ja soistumaa, mutta alue on vaurioitunut hakkuussa pahoin. Metsäpohjassa on syviä ajouria ja uusia ojituksia. Alue on nuorta koivutaimikkoa.

Kuva 10. Kuvion 6 hakkuu rannan suunnasta kuvattuna.

Kuvio 7. Keskirinteessä sijaitseva ympäröivästä talousmetsästä rehevällä kasvillisuudeltaan selvästi erottuva osin kivinen lehtolaikku. Ilmeisesti alueella on heikkoa pohjaveden tai muun maaveden purkautumista. Selkeää lähdettä ei selvityshetkellä kuitenkaan ollut löydettävissä.

Kuva 11. Kuvion 7 rehevää ja monilajista lehtokasvillisuutta.

Pienellä alalla lajistossa runsaita ovat esimerkiksi kevätlinnunherne, valkolehdokki, metsäkurjenpolvi, metsävirna, lillukka, nuokkuhelmikkä, sudenmarja, mustakonnanmarja, leskenlehti, huopaohdake, niittyhumala, kielo, rätvänä, oravanmarja, metsäimarre, ahomansikka ja paikoin myös nykyään harvinainen tähtitalvikki. Puusto on harvennettuna talousmetsää.

Kuvio 8. Selvitysalueen etelärajalle sijoittuva aiemmissa selvityksissä tunnistettu noro- ja lehtoalue. Alueella on heikohko tihkulähde ja tästä alkava luonnontilaisen kaltainen noro. Noroa on todennäköisesti perattu jossain vaiheessa. Lisäksi alueen maaperä on

vaurioitunut metsäkoneen ajourista. Kasvupaikka kohteella on lähinnä saniaislehtoa. Puusto on varttunutta kuusen ja koivun muodostamaa sekametsää. Alispuina on pihlajaa, raitaa, harmaaleppää ja nuorempia kuusia. Lahopuuta on kohtalaisesti.

Alueen lajistoa ovat okarahkasammal, isoalvejuuri, hiirenporras, korpi-imarre, metsäalvejuuri, metsäkorte ja suo-orvokki. Muuta lajistoa ovat esimerkiksi mustaherukka ja oravanmarja ja käenkaali.

Kuva 12. Saniaislehtoa kuviolla 8.

Kuvio 9. Pohjoisreunan rakennettu tonttialue.

Alueella rajattiin luontotyyppien perusteella kolme aluetta, jotka ovat luontotyyppien ja lajistonsa puolesta monimuotoisuutta turvaavia. Lähdeympäristöt ovat lisäksi vesilain suojaamia. Tunnistettut kohteet on kuvattu seuraavaksi.

Kuva 13. Arvokkaiksi tunnistettujen kohteiden sijainti.

5.4.1 Hernevalkaman noro ja lehto

Pinta-ala: 0.2 ha

Arvoluokka: 1 Lainsäädännöllä turvatut kohteet (vesilaki)

Uhanalaiset luontotyypit: Lähteiköt (EN).

Uhanalaiset lajit: Hömötiainen (EN).

Kuviona 8 kuvattu lähteikkö- ja norokohta, joka on tunnistettu myös aiemmissa luontoselvityksissä (Ala-Risku 2014, SKOY 2006). Lajistoltaan kohde on melko vaatimaton.

Kuva 14. Hernevalkaman tikhulähteikön aluetta.

5.4.2 Rinnelehto

Pinta-ala: 0.2 ha

Arvoluokka: 3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Uhanalaiset luontotyypit: Tuoreet runsasravinteiset lehdot (EN).

Kuviona 7 kuvattu hyvin rehevä lehtolaikku. Kasvillisuuden perusteella laikun ydinalue on runsasravinteista lehtoa. Kohde vaihtuu osin epäselvärajaisesti keskirasvinteisten lehdon ja kuivan lehdon kautta ympäröivään lehtomaisen kankaan talousmetsään.

Kuva 15. Rinnelehdon runsasta lajistoa pohjavesivaikutteisella laikulla.

Lajistossa esiintyvät huopahdake ja leskenlehti viittaavat lähteisyyteen tai ainakin pohjavesivaikutukseen.

Kohteen edustavuutta vähentää pienilaisuus ja toisaalta metsänhoito. Puusto alueella on harvennettu.

5.4.3 Hernevalkaman lähde

Pinta-ala: 0.1 ha

Arvoluokka: 1 Lainsäädännöllä turvatut kohteet (vesilaki)

Uhanalaiset luontotyypit: Lähteiköt (EN).

Uhanalaiset lajit: Töyhtötiainen (VU).

Selvitysalueen eteläosassa aivan rannan tuntumassa sijaitseva luonnontilainen lähde. Pohjavesi purkautuu suurehkon siirtolohkareen alta lyhyenä kohtalaisesti virtaavana lähdenorona.

Putkilokasvilajisto on melko vaatimatonta. Lähteen ympäristössä esiintyy käenkaalia, metsäkortetta, lillukkaa, metsäimarretta, huopahdakea, kultapiiskua ja lehväsamalia. Puustossa on harmaaleppää. Muuten lähdettä ympäröi varttunut kuusen ja männyn muodostama puusto. Osa männystä on hyvin järeitä.

Kuva 16. Hernevalkaman lähteen purkautumiskohta.

5.5 Liito-orava

Liito-orava on EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittu laji. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Selvitysalueelta ei tehty havaintoja liito-oravan papanoista. Aiemmissa selvityksissä on havainto ydinalueesta vuoden 2014 selvityksestä (Ala-Risku 2014) Hernevalkamaan johtavan uran varresta sijoittuen nyt selvitetyn alueen rajalle, osin sen ulkopuolelle. Tältä alueelta ei tehty nyt papanahavaintoja. Havaintoja papanoista ei ole myöskään 2020 tehdyssä selvityksessä (Ramboll 2020).

Selvitysalueen eteläosa on kuitenkin edelleen potentiaalista liito-oravan elinympäristöä.

5.6 Viitasammakko ja sudenkorennot

Selvitysalueen rantatyyppi on karu. Maastoselvityksen perusteella alueelle ei sijoitu viitasammakoille tai direktiivin sudenkorentolajeille soveltuvia elinympäristöjä kuten pienkosteikoita tai reheviä rantaluhtia.

5.7 Pesimälinnusto

Alue on metsäinen ja linnusto on maantieteelliselle alueella tavanomaista metsälajistoa. Alue sijoittuu taajama-asutuksen laidalle, mikä vähentää aremman ja vaateliaamman metsälajiston esiintymistodennäköisyyttä. Havaittu lajisto on esitetty taulukossa 1. Maalinnuston tiheys alueella oli tavanomainen ilman selviä keskittymiä.

Taulukko 1. Havaittu pesivä maalinnusto ja lajien uhanalaisuus. Uhanalaisten osalta on arvioitu myös parimäärä.

Havaitut lajit	Uhanalaisuus	Parimäärä
Telkkä		
Tukkakoskelo	NT	
Lehtokurppa		
Rantasipi		
Kalalokki		
Käpytikka		
Metsäkirvinen		
Västaräkki	NT	
Peukaloinen		
Rautiainen		
Punarinta		
Mustarastas		
Räkättirastas		
Laulurastas		
Tiltalti		
Pajulintu		
Hippiäinen		
Kirjosieppo		
Hömötiainen	EN	1
Töyhtötiainen	VU	1
Sinitiainen		
Talitiainen		
Puukiipijä		
Närhi	NT	
Varis		
Peippo		
Vihervarpunen		
Punatulkku		

Uhanalaisen lajiston määrä oli alueella melko vähäinen painottuen eteläosan arvokkaina tunnistetuille kohteille. Hömötiaisen (EN) todennäköinen pesintä sijoittuu Hernevalkaman lehdon alueelle. Ilmeisesti saman reviirin lintu havaittiin myös lähteen alueella. Lähteen alueella oli myös töyhtötiaisen (VU) reviiri. Silmälläpidettäviä lajeja olivat närhi ja rannoilla viihtyvä västaräkki.

Vesi- ja rantalinnusto karulla rantaosuudella oli niukka. Rannan tuntumassa havaittiin kuikkapari reviirillä, mutta pesäpaikka sijainnee etäämpänä Niiransaarten alueella. Rannan tuntumassa havaittiin myös kaksi vaihtopukuista tukkakoskelokoirasta. Havainnon perusteella on vaikea arvioida lajin pesimäpaikkaa, mutta pesintä selvitysalueen rantalouhikoissa on mahdollista. Lisäksi havaittiin yksi telkkäpoikue, kalalokkipari ja rantasipireviiri.

Kuva 17. Huomionarvoisten ja harvalukuisten pesimälintujen havaintojen sijoittuminen.

5.8 Lepakot

Lepakot EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuja lajeja. Niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Selvitysalueelta ei paikannettu lepakoiden lisääntymis- tai päivehtimispaikoiksi erityisen hyvin sopivia kohteita kuten hylättyjä rakennuksia, kallioluolia tai metsäkuvioita, joilla on runsaasti kolopuita. Alueella ei sijaitse myöskään lepakoille erityisen tärkeitä ruokailualueita.

6 Johtopäätökset

Selvitysalue on nykyisellään pientaloasutuksen reuna-aluetta ja metsätalousmaata. Alueen metsiä on hoidettu eikä alueella ole merkittäviä luonnontilaisia metsäalueita.

Selvitysalueelta rajattiin arvokkaina luontotyyppinä kolme aluetta painottuen selvitysalueen eteläosaan. Kohteet suositellaan säilytettävän luonnontilaisina. Lähdekohteet ovat vesilain suojaamia. Pienialaisten kohteiden turvaaminen voi edellyttää myös rajoituksia myös niiden lähialueilla. Etenkin lähteiden vesitalous voi vaarantua rakentamisesta niiden yläpuolisille alueille. Eteläosa selvitysalueesta suositellaan merkittävän virkistysalueeksi.

Selvitysalueelta ei tunnistettu luontodirektiivin lajien suojeltuja lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Alueen linnustossa ei havaittu huomattavia arvoja. Muutamit havainnot uhanalaisista lajeista sijoittuvat eteläosan arvokkaiksi arvioituille kohteille.

7 Viitteet

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018a. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018b. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s

Luonnonsuojeluasetus (1066/2023).

Luonnonsuojelulaki (3/2023).

Metsälaki (12.12.1996/1093).

Mäkelä, K & Salo, P. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. SYKE 43/2023

Neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (NDir 79/409/ETY).

Neuvoston direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (NDir 92/43/ETY).

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001. Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Vesilaki (27.5.2011/587).